

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett näringsutskottet tillfälle att avge yttrande över budgetpropositionen för år 1998 (prop. 1997/98:1) jämte motioner, såvitt avser förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1997 i de delar som berör näringsutskottets beredningsområde.

Propositionen

Näringsutskottet behandlar i detta yttrande följande förslag till riksdagsbeslut:

såvitt avser tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1997

18. att riksdagen bemyndigar regeringen att under budgetåret 1997 ge Affärsverket svenska kraftnät befogenhet att inom en sammanlagd ram om 2 500 000 000 kr få ta upp lån i och utanför Riksgäldskontoret (avsnitt 5.17, utgiftsområde 21 Energi).

Inga motioner har väckts med anledning av regeringens förslag i denna del.

Näringsutskottet

Propositionen

Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) driver och förvaltar det svenska stamnätet och de statligt ägda utlandsförbindelserna (prop. 1990/91: 87, bet. NU38). I årsredovisningen för år 1996 redovisar verket en balansomslutning på ca 9 miljarder kronor. Svenska kraftnät har för närvarande en långfristig upplåning i Riksgäldskontoret om 2,5 miljarder kronor. Under flera år har affärsverken Luftfartsverket, Sjöfartsverket och Statens Järnvägar haft möjlighet att ta upp lån utanför Riksgäldskontoret, dvs. på kapitalmarknaden. Dessa affärsverk har även fått förvalta dessa lån. Svenska kraftnät har dock hittills inte medgetts att låna utanför Riksgäldskontoret. Enligt regeringens bedömning bör Svenska kraftnät, i enlighet med de principer som gäller för de övriga affärsverken, ges möjlighet att finansiera sin verksamhet också genom lån utanför Riksgäldskontoret på den svenska kapitalmarknaden. Som komplement till de bemyndiganden som riksdagen tidigare beslutat om för år 1997 bör, anser regeringen, möjligheter öppnas för en utökning av Svenska kraftnäts finansiella befogenheter. Regeringen föreslår

därför att riksdagen bemyndigar regeringen att under budgetåret 1997 ge Svenska kraftnät befogenhet att ta upp lån i och utanför Riksgäldskontoret inom en sammanlagd ram om 2,5 miljarder kronor.

1997/98:NU2y

Vissa kompletterande uppgifter

Som nämns i budgetpropositionen har Svenska kraftnät en långfristig låneram i Riksgäldskontoret uppgående till 2,5 miljarder kronor. Lånet har sitt ursprung i den tidpunkt då Affärsverket svenska kraftnät inrättades, den 1 januari 1992. Vid detta tillfälle tog Svenska kraftnät upp lån i Riksgäldskontoret för att finansiera övertagandet av vissa anläggningstillgångar från Vattenfall. Ursprungligen uppgick denna låneram till 3,5 miljarder kronor.

I en skrivelse till regeringen i mars 1996 om verkets investerings- och finansieringsplan för perioden fram till år 1999 föreslog Svenska kraftnät att låneramen hos Riksgäldskontoret skulle kvarstå oförändrad. Emellertid hemställde inte regeringen i budgetpropositionen för år 1997 (prop. 1996/97:1) om att denna ram även fortsättningsvis skulle gälla, utan begränsade sig till att i propositionen nämna att något upplåningsbehov inte fanns för perioden 1997–1999. Enligt uppgift har inte heller något formellt bemyndigande beträffande nivån på denna låneram tidigare lämnats av riksdagen.

Enligt upplysningar som näringsutskottet inhämtat kommer Svenska kraftnät att under hösten 1997 amortera av 0,5 miljarder kronor på lånet i Riksgäldskontoret. Med en oförändrad nivå på låneramen innebär detta att affärsverket kan – om behov uppkommer – låna upp motsvarande belopp i Riksgäldskontoret, eller – efter nu aktuellt bemyndigande – på kapitalmarknaden. Avsikten är vidare att på kort sikt – sannolikt under våren 1998 – lägga om ett motsvarande belopp till marknadslån. Återstående del av lånet om 1,5 miljarder kronor i Riksgäldskontoret har en räntebindningstid till i januari 2000 och läggs sannolikt inte om till marknadslån före denna tidpunkt.

Näringsutskottet har erfarit att marknadsupplåningen kommer att ske genom anbudsförfarande enligt gällande anbudsregler. Svenska kraftnät avser att också begära anbud från Riksgäldskontoret i samband med marknadsupplåningen. Det är alltså inte givet att upplåning skall ske utanför Riksgäldskontoret. Upplåningen är inte objektsrelaterad.

Näringsutskottets ställningstagande

Näringsutskottet har inget att erinra och tillstyrker regeringens förslag att på tilläggsbudget för budgetåret 1997 bemyndiga regeringen att ge Svenska kraftnät befogenhet att inom en sammanlagd ram om 2,5 miljarder kronor ta upp lån i och utanför Riksgäldskontoret.

Näringsutskottet noterar i detta sammanhang att regeringen på annan plats i budgetpropositionen föreslår en ändring i lagen (1988:1387) om statens upplåning med ikraftträdande den 1 januari 1998. En särskild arbetsgrupp inom Regeringskansliet har undersökt formerna för affärsverkens upplåning. På grundval av detta arbete drar regeringen slutsatsen att de särskilda beslut som fattats om statens upplåning har gjorts utan stöd av lagregleringen på

området. Denna ordning har lett till otydligheter i fråga om formerna för de bemyndiganden som regeringen inhämtat från riksdagen beträffande affärsverkens upplåning. Förslaget till ändring i lagen om statens upplåning syftar till att ge regeringens bemyndigande till affärsverken att ta upp lån på marknaden ett tydligare rättsligt stöd. Enligt regeringens uppfattning bör rätten för affärsverken att låna på marknaden bygga på årliga bemyndiganden av riksdagen. Regeringen föreslår också i budgetpropositionen särskilda låneramar och andra finansiella befogenheter för vart och ett av affärsverken för det kommande budgetåret. Detta förslag såvitt avser Svenska kraftnät behandlar näringsutskottet i betänkande 1997/98:NU2.

Om riksdagen godkänner regeringens förslag till nyssnämnda lagändring innebär detta dels ett tydliggörande av att bemyndigandet till regeringen beträffande affärsverkens befogenheter att låna pengar årligen skall prövas av riksdagen, dels att affärsverkens rätt att ta upp lån utanför Riksgäldskontoret får ett tydligt stöd i lagen.

Stockholm den 23 oktober 1997

På näringsutskottets vägnar

Birgitta Johansson

I beslutet har deltagit: Birgitta Johansson (s), Christer Eirefelt (fp), Reynoldh Furustrand (s), Karin Falkmer (m), Sylvia Lindgren (s), Mikael Odenberg (m), Barbro Andersson (s), Kjell Ericsson (c), Marie Granlund (s), Dag Ericson (s), Lennart Beijer (v), Nils-Göran Holmqvist (s), Ola Karlsson (m), Göran Hägglund (kd), Laila Bäck (s), Sten Tolgfors (m) och Ronny Korsberg (mp).